

Szerkesztőség:

Arad, Acsev-palota,

Kiadóhivatal:

Bulv. Regele Ferdinand 22.
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat.)

Sürgönycím: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASAGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre ... 300 Lei.

Fél évre ... 150 Lei.

Negyed évre ... 75 Lei.

Havonta ... 25 Lei.

Hirdetések díjazás szerint
vételnek fel.

Megjelenik naponta reggel.

Lapunk legfőbb közleményei:

Elnszott György herceg öröksége
Tábornokok, volt miniszterek a bu-
dapesti tőzsdén.Lemondott állásáról dr. Balogh
Sudra.Újból életbelép az esküdtörök.
Az Acsev. magyarországi vonalal.
Bizonytalanság az állampolgárság
körül.Márkus Miksa ünneplése.
Késelés a Városi-kávéház előtt.
Vilmos esküvője.
Campe Lajos tragédiája.
Aradi útleletk fosztogatója.

Koronából — lei.

Az erdélyi közgazdasági élet kizsáradt artériáiba a pénz kínos és mindinkább katasztrófálissá váló szűkölködésébe új vért indít az a tárgyalás, amely holnap indul Aradon. Arról van szó, hogy az impérium átvétele óta Magyarországon a magyarországi bankokban és pénzüzetekben rekedt pénzek felszabaduljanak, visszaadassanak az erdélyi pénzüzeteknek és így természetesen az aradiaknak is. Arról van szó, hogy ezek a pénzek, amelyek ma magyar Koronában fekszenek még mindig budapesti pénzüzeteknél, milyen — nekünk leginkább meg-

felelő — valutáris arányban utaltassanak át az aradi intézetekhez, illetve mindazokhoz az erdélyi bankokhoz, amelyek ebben a kérdésben érdekeltve vannak. Ennek a kérdésnek közgazdasági jelentőségét, hatását az erdélyi pénzüzetre fejtegetni még laikusok számára is meődő feladat, hiszen világos, hogy a felszabadult tőkék kedvező kiegyezési kurzus beváltásakor az egész erdélyi közgazdasági életre lendítő, föltörő és forgalmazó kiha tással van, de ezen kívül egy régóta huzódó és fájdalmas mulasztást pótol. Ami különösen fontosá teszi számunkra a budapesti pénzüzetek képviselői és az aradi, illetve az erdélyi pénzüzetek között meginduló értekezletet az ama tény, hogy a tárgyalások éppen Aradon és ezzel Aradot néhány napra egy fontos közgazdasági konferencia színhelyévé avatják. Voltak pénzüzetek, amelyek a régóta huzódó magyarországi tőkék ügyében külön kiegyeztek. Esetről-esetre olyan pénzügyi tranzakciók a betéteseknek olyan követelése, a betétesek egyéni életének olyan változásai állhattak elő, amelyek elengedhetetlenül forszírozták ki az ilyen egyezkedése-

ket. Ezek azonban csak elszórt jelenségek. A tény az, hogy legnagyobb bankjaink legdusabban virágzó pénzüzetek forgalmi tökéjének egy lényeges része kívül rekedt az ország határán. Várni kellett tehát, vagy egy egységes előre megszervezett pénzüzeti felhépésre, vagy talán egy közös kormány akcióra, esetleg egy kereskedelmi tárgyalásra, amely egy szeriben megoldja a kivülvő tőkék kérdését. Ez a tárgyalás holnap, kedden indul meg Aradon és nekünk nincs okunk prejudikálni az eredményt. Kétségtelenné látszik, hogy úgy a budapesti, mint az erdélyi részről megvan a jóindulat arra, hogy végre rendet teremtsenek a kérdésben. Egyfelől a magyarországi pénzüzetek emi nens érdeklik a románai illetve erdélyi intézetekkel egy olyan kon taktust fenntartani, amely nincs az intézetek részéről függő holt tőkék befolyása alatt, másfelől az itteni bankok és intézetek ezeknek a tőkéknek a hiányát évek óta súlyosan érzik. De érzi rajtuk keresztül a betétes is, aki nem jut a pénzéhez és a betéteseken keresztül érzi az ország a vállalkozási kedv, az ipari és kereskedelmi élet ezer

friss lehetősége. Hogy mennyire tehető az így lekötve tartott tőke összege azt hozzávetőleg sem lehet megállapítani, statisztikai kimutatás nem készült sem arról, hogy hány intézet van érdekeltve, sem arról, hogy hány intézet egyeztet már ki.

Egy másik, nagyon fontos és az igazság szempontjából jelentős ges momentum annak a dátumnak a megvitatása, illetve végleges megállapítása, amelytől számítva a kintrekedt tőkék átszámolása tör ténnek. Nekünk a legfontosabb az, hogy onnét számítsák át a tárgya lások ezeket a tőkék, amely idő pontban a pénzbecserelés történt Romániában. Ha a tárgyalások eredményeképp az októberi ma gyar forradalom előtt elhelyezett pénzeket 2:1 arányban fizetik vissza, ugyancsak így kell vissza utalni a forradalom kezdetétől egészen a pénzbecserelésig elhelye zett tőkék is, mert ez a háboru befejezése után már román pénz nek számít. Akik tehát erről a területről, Erdélyből, pénzt helyez tek el Budapesten, ebben az idő szakban, azok már lett helyeztek el, román pénzt, Románia terüle téről.

Molnár új darabja.

(Égi és földi szerelem. Színmű 5 felvonásban. Bemutatták a Magyar Színházban november 3-án).

Budapest. A Magyar Színház ünnepi estélyén tekintettel a Molnár-bemutatót, olyan kiállítással és olyan diszletekkel adta a darabot, mely magában is látványos ságszámba ment. A közönség foly ton megújuló tapsviharral üdvözölte a szerzőt, a színészeket újra meg újra lámpák elé hívta. A kritika —, talán még sohasem volt olyan ellentétes véleményen egymással szemben, mint most: A leg újabb Molnár-darabnál. Ime a szemelvény belőlük:

Schöpfung Aladár, a legismertebb és legsúlyosabb kritikusok egyike, a Szózatban a következőket írja: Molnár Ferencben több olyan képesség is van, amelyek mindegyike elég a boldoguláshoz. Iróm aki brilliánsan tudja dolgait megírni, kitünő dramaturg és rendező, színészeket is bámulatba ejt. a színjátszás technikájában való tájékozottságával. Ezért érthetők sikerei és eddigi sikereiből az az izgatott érdeklődés, amellyel a

pesti színházi közönség minden új darabját várja. A mostani pénteki bemutató iránt az érdeklődés a rendesnél is nagyobb volt, mert a színház felől olyan hírek jutottak a sajtóba és a társasági beszélgetésekbe, hogy ezuttal Molnár úgy nevezett nagy darabot írt, mélyebbet és szélesebbet, kihangzót minden más darabjánál. Őt felvonásra van a történet bontva, ezek között a három első szokott külsőségek között lefolyó színpadi konfliktus az anya, a leánya és a fiatalember között, aki az anyába szerelmes, ellenállhatatlan vak epe kedéssel, akki a leány ideges szen vedélyének egész végletességével szeret. A kisleány sorsa ezzel szemé nyében tulajdonképpen be van fejezve: elkeseredésében a Dunába veti magát, kimentik, de már mint szegény örültet. Itt fordul azután a forma egy nagyot, a misztikus és szimbolikus felé, hogy a végén egész közel érjen a misztériumhoz. Érdekes formai megoldás, de Molnár nem tudta megcsinálni. A kisleánynak az a groteszk rögeszméje támad, hogy készítsenek neki pompás ravatalt, ezen fogja halottként fekvé fogadni sze

relmese látogatását: a halál és a temetési ceremónia szépségével — tudjuk, hogy az csunyan izgatja a hisztériára hajló fiatal lányokat — akarja a maga részére nyerni, hasztalanul a fiut. Végre is belejásza magát a halál gondolatába, már halottnak képzei magát, fehér szárnyakkal járó angyalnak, aki álmukban látogatja az élőket és utána repül a távozó bethlehemes gyermekeknek, az ab lak alatti mélységbe, a valóságos halálba. Ezután megállapítja a kritikus, hogy Molnár önmaga fölé akart emelkedni és önmaga alá zuhant. Legsúlyosabb tévedésbe esett: a tulbuzgalom vétkét követte el s ezen teljesen összetörik a darab.

A Nemzeti Újságba Kállay Miklós ír a darabról: Meglehetősen vékony öt felvonásra nyújtott meseje abban a formában amint a színpadon előtünk áll, nem a ma drámája, nem is mai problema. A ravatal-jelenet valami bántó, visszataszító, cinikus danse macabre rá válik. A halál elbírja a groteszk keserű humort, de nem bírja el a negédes tréfát. Itt végképp elveszt Molnár lába alól a talajt

A Budapesti Hirlapban Dániel-né Lengyel Laura: Molnár Ferencnek megmagyarázni, hogy hogyan kell egy drámát fölépíteni, olyan fölösleges, mintha a macskának előadást tartanék az egérfogás mesterségéről. És mégis, hiába, az az érzésem, hogy a drámát a harmadik felvonással valahogy be kellett volna fejezni. Annál is inkább, mert ez a felvonás benne van Molnár emberi portréja. Az író embermegvetése, cinizmusa, elérzékenyülése és a legfinomabb helyzetekbe beledobott torz, csufoló grimasza.

Pesti Hirlap Kosztolányi Dezső: Garrick a nagy angol színművész alacsony volt, Duse pedig vonzolja egyik lábát, kissé sántít. Mégis elsőkk lettek a színpadon, e fogyatékoságuk miatt, mely utukra terelte őket. Hozzájuk hasonlít a magyar drámaíró, kit mindig egy ötlet emel keresztül a szakadékokon, melyeket a drámaíró nem hagyott át. Az ördög megoldása: a pokol, a Farsangé egy jelképes gyémánt, s az Égi és földi szerelem: a téboly.

Az Újság: Azt a játszi könnyedséget, a dialógusoknak gra-

Mindenestre a TEBE megbízottai, akik ma aradi pénzügyi kapacitásokkal ebben az ügyben felveszik a tárgyalás fonálát, gondolják meg, hogy ennek a Kérdésnek végleges rendezése jelentős lépéssel viszi előbbre Magyarország és Románia utóbbi időben amugy is meggyengült jóviszonyának ránk nézve oly fontos helyreállítását.

Dobra kerül: műtárgyak.

(Az utolsó württembergi király hagyatéka.)

STUTTGART. A Rosenstein-kastélyban most árverezik el az utolsó württembergi király hagyatékában maradt festményeket, bronzokat és szobrokat. Vevők nagy számban jelentek meg, köztük sok külföldi is. A műtárgyak jobbára kikiáltási áron felül kelttek el. Egyedül *Dietrich* „Abraham bevonulása az ígért földjére” című kép kelt el a kikiáltási áron alul, 125.000 márkáért. Ellenben az egyetlen *Coreggio* „Zsuzsanna a fürdőben”, melyet a régi leltár eredetinek, de az új másolatnak jelez és a katalógusban 250.000 márkás árral szerepelt, 550.000 márkáért kelt el. *Erhardt* „Lábas és leánya” és „Jakob Rebeka a kútnál” című képeiért 400.000 márkát ajánlott a legtöbbet ígérő, holott ezek a képek a katalógusban egyenként csak 30.000 márkával szerepeltek. A bronzokat és márványszobrokat is a katalógusban megjelölt áron jóval felül vették meg. Már az árverés első napján eladott festményekért és bronzok-

ért 15.500.000 márká jött össze, pedig az összes árverésre kerülő műtárgyak becsára a katalógus-

Eluszott György herceg öröksége

(Nyilvános árverésen eladta lovait. — Nem támaszt igényt a trónra. — Koronatanács vizsgálja meg a szerb királyi ügyét.)

Belgrád. A szorult anyagi helyzetben levő György herceg lovait nyilvános árverésen akarta eladni. Az árverést szerdán tartották meg. Az árverésre nagy néptömeg gyűlt össze, köztük sok hivatalos lókereskedő, lókedvelő és bérkocsisok. Sokkal nagyobb volt azonban a kíváncsi érdeklődők száma, a nő nemből is. György herceg személyesen nem jelent meg, helyette *Krisztián* ezredes vezette az árverést.

Egy angol telivér kancát öt dinár kikiáltási árért kínáltak és 1501 dinárért kelt el. Egy másik kancát 90 százalékos angol és 10 százalékos arab vérral preiben, 3500 dinárért itélt oda az árverező kalapácsa. György királyi háta lovát, a „Jagodinac” nevűt, a melynek hátán György herceg a *Macsokovo Kamenati* csatában megsebesült, 2800 dinárért, viszont egy *Kursumlija* nevű fiatal csikó 5 ezer dinárért kelt el.

György herceg vagyoni helyzetéről nagyon érdekes képet nyújt a *Politika*. Eszerint Péter király hagyatéka nem több, mint 7 millió dinár. Minthogy ez a három testvér: *Sándor* király, *Jelena* herceg-

né és György herceg között egyenlően kerül felosztásra és György herceg egy milliót már előre a rokantaknak ajándékozott, a többire pedig adósságai fedezésére van szükség, semmi vagyona sem fog maradni.

A „*Novosti*” interjú közli György herceggel, aki ismét kijelenti, hogy kizárólag anyagi helyzetét rendezésért óhajtja, *Belgrádból*, amelynek földjéért harcolt, nem hajlandó elköltözni. Nem látja be, miért menne el *Nisbe*. Arra a kérdésre, hogy mit fog tenni, ha a koronatanács elítéli, azt felelte: — Azt még meglátniuk el fog-e itélni!

György herceg a „*Vreme*” munkatársa előtt nyilatkozott az ellen intézett támadásokról.

— Mostani ügyem, mondotta György herceg, semmiéle összeköttetésben sincs 1909. évi lemondásommal. *Semmiéle igényt sem támasztok a trónra*, ebben az irányban semmit sem tettem. Apánzt követelék és azokat a kompetenciákat, amelyek engem, mint a királyi ház tagját megilletik. Követelem, hogy úgy bánjanak velem, mint Péter király fiával, hagyjanak fel az ellenem irányuló sikanériákkal. Semmi más igényem nincs.

A György herceg ügyében összehívandó koronatanács ügyében a kormány nagy tanácskozásokat folytat. *Pasics* már több ízben konferált a koronatanácsban helyet foglaló államférfiakkal, különösen a legfelsőbb bíróság elnökével és az államtanács elnökével. A királynál volt pénteken *Timotijevics* belügyminiszter, aki előterjesztette a György herceg ügyében összegyűjtött adatokat.

Mulatságok

— A „*Clubul Sportiv Lipovan*” táncmulatsága. E hó 4-ikén, szombaton tartotta meg a „*Clubul Sportiv Lipovan*” ezidei őszi műsor táncmulatságát, mely alkalommal a rendezőség szakítva a kisvárosi tradícióval, agilitással igyekezett szórakoztatni tekintélyes számú közönségét. A műsor a következő volt: 1. Nyitány. Előadták: *Grádl Vilma*, *Singer Reszö*, *Weisz István*, *Wingeron József*. 2. *Pierot-Pierette*. Előadta *Koch Bözsike Hirschmann Károlyval*. 3. *Román műdalok*. Énekelte: *Petrovicu Dodi*. Zongorán kísérte: *Grádl Vilma*. 4. *Cigánytánc*. Lejtette: *Hunárek Irénke*. 5. *Román műdalok és dalok*. Énekeltek: *Pascu Pál* és neje; zongora, illetve cigánykísérettel. 6. *Dalok*. *Kajdy—Révától*. Énekelte: *Kajdy László*. 7. *Porcellán örület*. Vig jelenet *Nagy Endrétől*. Előadták: *Panajoth Magda*, *Huzly István*, *Bisztriczky Éva* és *Szauer Kató*. Műsor után reggelit tartó tánc volt.

Félmillió szőnyegárak.

(Nincs szőnyegbehozatal. — Az elszegényedett intelligencia eladja szőnyegeit. — Már a fiatal házasok sem vásárolnak).

Sok elszegényedett intelligens familia gondol vissza ma fájdalommal a közelmúltban elkótyavetyélt szőnyegeire. Felélték, eladták, elkótyavetyélték, nem is méltányos áron és ma, mikor a szőnyegek ára a többi áruk után szintén a magasba kapaszkodott fel, ma már eladnivalójuk nincsen. A legtöbb elszegényedett uricsaládnál jól működtek a szőnyeghiénák. Kilesték a megszorultság pillanatát s krajcárokért vettek százezer koronás értékeket. Nem is nagyon régen például egy uricsalád anatóliai szőnyegét egy kereskedő hatvanezer koronáért vette meg és másnap már kétszázötvenezer koronáért adta tovább.

Budapesti tudósítónk kérdést intézett az egyik szőnyegkereskedés főnökéhez, aki a következő felvilágosításokat adta:

— Szőnyegetek ma egyáltalában nem hoznak be. Legfeljebb csak tranzit behozatali engedéllyel. Az ugynevezett erdélyi szőnyegek közül, amelyek a török hódoltság idejéből maradtak Erdélyben és nagy értékeket képviselnek, alig egy pár van még forgalomban. A legkönnyebben elérhető perzsaszőnyeg most is a *Karabak*, amely békében a legolcsóbb volt. Annak idején már hatvan koronáért meg lehetett szerezni, ma *harminc—harmincötezer korona* az ára. A finomabb minőségű *Karabak*, melyben a piros szín dominál, a békeár százhusz koronájával szemben ma *hetvenezer koronába* kerül. A régiségkereskedők most is *ima-szőnyeget* tartanak leginkább, mert ennek állandóan megvan a maga vevőközönsége. A *Tuzla ima-szőnyegeknek* ma körülbelül *kétszáz ezer korona* az ára. Am a szőnyegkereskedők igazán antik szőnyegeknek csak az 1800 előtt készültet tartják. A rengeteg imitációval szemben az igazi antik szőnyegért hihetetlen árat fizetnek. Igaz, hogy ezeknek a behozatala Közép-Ázsiából igen nagy nehézségekbe ütközik. Modern anatóliai selyem ima-szőnyeg már hatvanezer koronáért is kapható. Például egy gyönyörű *Shyras* perzsa diványterítő, több mint kétszázter hossza, *négyszázötvenezer* koronába kerül. Ezt egy hadimilliomos vette meg. Szőnyegyűjtő, csak éppen egyáltalán nem ért a szőnyegekhez.

— *Beludzsisztáni*, ágy elé való szőnyeg, egész kicsi, ötvenezer koronába kerül. Egy remek *Sumak* perzsa százötvenezer korona. — Egy tüneményes faliszőnyeg fél millió koronáért vett meg egy hollandi. Igaz, hogy ez a magas ár hollandi valutában néhány száz forintot tesz csak ki. Vett még egy gyönyörű japán szőnyeget is, a mely négyszáz ezer koronába ke-

vuos készségét, a csillogó humorát, mellyel java darabjaiban meghódított bennünket, ezuttal tudatosan mellőzte és mélyen megrendítő drámájával új utak és új irányok felé tör.

Pesti Napló Kárpáti Aurél: A virtuoz, a szinpad boszorkányosan bonyolult, sokhangu instrumentumának ragyogóan fölényes és biztoskezü művésze helyett ma elsősorban a szinboliumok költőjére kell vigyáznunk. A képek csak jelek. Amit a költő mögéjük szánt és érzett, átsugározott rajtuk: az a fontos. Az új Molnár-daraból nem az Ördög, Farkas, Testőr, vagy Hattyu csalhatatlan matematikai pontossággal záruló tétéleinek újabb változata szól felénk, hanem inkább valami abból a lírikus vágyakozásból, könnyes ellágyulásból, amely a *Lilom* rongyos csirkefogó életét minden földi szennytól megtisztultan tudta látni és láttatni a halál fenségében. Égi és földi szerelem — több ez mint szerencsésen megtalált cím. Majdnem vallomásnak tesszik: És állásfoglalásnak, a tisztaság és jószág pártján, amely a mai világban halálra ítéltetett.

Népszava: Molnár Ferenc több mint író, maga az irodalom: egy sívár, dülöngő korszak, egy ideáltalan, egy eszmei alap híján levő burzsoázia irodalma, amely borzasztó dolgokat mondana el, ha

őszinte lehetne, így azonban művészi kendőzöttséggel, a tökéletes formák kosztümjében messze elvonatkozik az élet igazi problémáinak keresése elől. Ezt másokról megállapítani — banálítás, Molnár Ferencnél — kötelező.

Világ Relle Pál: Egészsében az új Molnár-dráma: visszatérés — előre. A nagy tündöklések és sikerfürdők után, ma ismét azon az uton találjuk Molnárt, ahol a *Lilommal* indult. De mögötte azóta mérőföld kövek maradtak el. Nem ott folytatja, ahol elhagyta, látó és érző élet sebes nyomaival megy tovább az uton, a szívnek súlyosabb terhével a melle tarisznyájában, egy keserűbben, komorabban, pesszimizistikusabban, a meg rongyolódott lélek vergődésével, szenvedő monológjaival, már nem fütyörészve, nem is az esprit félre csapott süvegével, hanem magányosan, a magányos uton, egy beteg világ, beteg, vérszegény holdfényében.

Pester Lloyd Sebestyén Károly: A bemutató arról tett tanúságot, hogy Molnár népszerűsége még mindig emelkedőben. Amit fővárosunk előkelőségben nyújthat, az a Magyar Színházban találkozik. Külföldi szinpadok lapok képviselői seregestől jelentek meg, hogy a világhírű szerző új darabját megnézzék.

riút. Egy megszorult uricsalád nemrégiben egy *Derbaní* diványte ritót adott el százezer koronáért, ami felebe az üzletben legkevesebb háromszáz-négy százezer koronába kerülne.

— Pesten ma egész csomó szó nyegszövő műhely is dolgozik. — Perzsa utánzatokat készítenek, de az árak majdnem olyan drágák, mintha valódi perzsákat adnának. A szmirna ma is, mint békében, körülbelül fele értékét éri a perzsa szőnyegeknél.

Az egyik tizetben két hölgy vásárol éppen előttem. Egy szmirna szőnyeget nézegettek; három méter széles és négy méter hosszú.

— Háromszázezer korona — mondja a kereskedő. Majd újabb kérdésre hozzátessz: Háromszázezer koronánál kezdődnek az árak.

A két hölgy, szó nélkül fordul ki az üzletből, míg a kereskedő ajkbiggyesztéssel teszi hozzá: Mi nek akar szőnyeget az, aki csak spórolni akar.

Megkérdezzük, hogy fiatalpárok hogy rendezkednek be, mire a kereskedő mosolyogva világosít fel:

— Azok most nem vesznek szőnyeget. Azt hiszem, ma már a legtöbb fiatal pár úgy rendezkedik be, hogy a padlójára négy vonalat rajzol és a közepére írja: szőnyeg.

Még érdeklődtünk, hogy a kereskedők honnan szerzik be szőnyegeiket. A felvilágosítás itt sem biztatóbb, mint a többi kérdésünkénél:

— Bizony, behozatal nem igen van. Az árak is olyan magasak, hogy importálni szinte lehetetlen. Ami szőnyeg nem a régi raktárainkból maradt meg, az leginkább elszegényedett uricsaládoktól kerül ki. Innen nagyon gyakran meglepően szép szőnyegek jutnak hozzánk. Ez ma a szőnyegkereskedők legnagyobb utánpótlási raktára.

A magyar uricsaládok mint a szőnyegkereskedelem utánpótlási raktarai.

Márkus Miksa ünneplése.

BUDAPEST. A Magyarországi Ujságírók Egyesülete vasárnapi közgyűlésén ünneplte meg *Márkus Miksa* tízéves elnökségét. A diszközgyűlésen valamennyi ujságírói intézmény, az egész ujságíró-társadalom politikai és felekezeti különbség nélkül képviseltette magát. Jelen volt számos nemzetgyűlési képviselő is. *Rákost Jenő* mondotta az üdvözlő beszédet. Mindenféle komolyabb szellemi karrier irodalmi, művészeti vagy költői munkássággal kezdődik, mondotta. A matematikus, a fizikus, az orvos, az ügyvéd csak akkor alkotott nagyot a maga szakmájában, ha költői munkásságon kezdte. Azért van ez így, mert aki nem versíráson kezdte, abban nincs inspiráció, nincs fantázia. A költő a halhatatlanság, az ujságíró a mulandó-

ság költője. Ezután *Márkus Miksa* méltatta, aki irodalmi munkássággal kezdte és végigment az ujságírási minden rangfokozatán. *Márkus Miksa* válaszában kijelentette, hogy a szeretetre helyezte mindig a legnagyobb súlyt. Addig nem lehet itt ünnep, amíg el nem jön az ünnep, amelyről a költő is beszélt. Meleg üdvözlőt

Ujból életbelép az esküdtszék.

(Az igazságügyi kormány terve.)

Ujgi és törvénykezési szempontból rendkívül érdekes hír érkezett ma Aradra. Az igazságszolgáltatás egységitése kapcsán igen fontos újításokat tervez az igazságügyminiszter. Arról van szó, hogy az esküdtbiróság intézményét ismét életbeléptetik. De nemcsak Erdélyben, hanem egész Romániában rendszeresítenek ezt az intézményt a modern igazságszolgáltatásnak. Illetékes helyen a következőket jelentették ki az *Aradi Közlöny* munkatársának:

Lemondott állásáról dr. Balogh Endre tanár,

(Az áthelyezett minorita kilépett a rendből. — A kereskedelmi és iparkamara tisztségviselője lett.)

Nagy hullámokat vert fel az aradi katolikus főgimnázium két minorita-paptanárának áthelyezése, melyek úgy látszik még mindig nem ültek el. Dr. *Balogh Endrét* és *Gögl Dezsőt* a minoritarend tartományi főnökség ideiglenes vezetésével megbízott dr. *Wild Endre* Aradról a szilágysomlyói minorita jellegű katolikus főgimnáziumhoz helyezte át. Az indok az volt, hogy az ottani igazgatót felfüggesztették és az áthelyezettek az ő pótlására mennek Szilágysomlyóra. Az áthelyezés úgy a tanárokat, mint a főgimnázium sok száz főnyi növendékét igen kellemetlenül érintette. A két áthelyezett tanár, miután minden intervensió hasztalannak bizonyult az áthelyezést elrendelő ideiglenes tartományi főnöknel, mármár úgy látszik, belenyugodott az áthelyezés, a távozás gondolatába. Tegnapelőtt megható ünnepség keretében búcsuzott el a diáksereg a két tanártól, különösen dr. *Balogh Endrétől*, akit egész tanári működésének minden emléke Aradhoz köt és aki búcsuztatáskor a meghatótságtól szőhoz sem tudott jutni. Dr. *Balogh Endre* tényleg nélkülözhetetlen szaktanára az aradi katolikus főgimnáziumnak és érthető, minden körülmény magyarázza, hogy ma nem akarja elhagyni Aradot. Dr. *Balogh Endre* távozását mindenki bizonyosra vette, mert tegnapelőtt még úgy viselkedett, mint aki belenyugodott az áthelyezésbe és el is fog utazni új állomáshelyére. Dr. *Balogh Endre* azonban mégis másképp határozott. *Nem távozik el Aradról*. Mint tanár itt nem maradhat, de még mint pap sem, tehát lemond ezekről az állásokról. Dr. *Balogh Endre* az áthelyezés miatt kénytelen búcsút

küldött Kolozsvár, *Arad*, Brassó Nagyvárad, Kassa, Eperjes, Temesvár, Szabadka ujságíróinak, a kik az ünnepem nem jelenhettek meg. Este az Otthon-körben *Márkus* tiszteletére lakoma volt, amelyen valamennyi ujságíró-intézmény elnöke köszöntötte fel *Márkust*, aki meghatottan választott.

— Az esküdtszék intézményét a Consiliul Dirigent (szemben kormányzótanács) rendelettel törölte el annak idején. Illetőleg decretaléval (rendelet-törvénnyel), ami különben egyre megy. Mi még nem hallottunk arról sem hivatalosan, sem más formában, hogy az igazságügyi kormánynak ez volna a terve. Véleményt erről a még csak most készülő törvénytervezetről természetesen nem mondhatnánk még akkor sem, ha ismerném részletesebben a tervezetet.

mondani a papi és tanári pályának, melyekre sok kiváló képessége és a nagy tudása predesztinálta. Dr. *Balogh Endre lemondott tanári állásáról, kilépett nemcsak a minoritarendből, hanem levette a papi ruhát is*. Dr. *Balogh Endre* az aradi kereskedelmi és iparkamara nál kapott egy szerény állást. Díjnok lett és díjnoki fizetéséből fog élni, de Aradról eltávozni nem fog, ahonnan egy gyengén megládkolt rendelkezéssel akarták elhelyezni. A lemondott pap-tanár elhatározásának komolyságát bizonyítja az a tény, hogy ma már meg is jelent új hivatalában, amelynek egyik hivatali helyiségében ma már fel is állították íróasztalát és tevékenységét a mai nappal már meg is kezdte. Természetesen már polgári ruhában.

Aradi üzletek fosztogatói.

(Az Itéltábla marasztaló ítélete.)

A múlt nyáron Aradon néhány vakmerő betörő veszélyeztette a vagyonbiztonságot. A rendőrség sokáig nem jutott a nyomára, míg végre mégis hurogra kerülnek, még pedig *Spanik Gyula* 24 éves timisoarai (temesvári) kártyos segéd, a 25 éves *Stano Félix* alias *Schedu László* és *Grosz Lajos*. Augusztus 13-án behatoltak a *Rosenblüh*-cég kereskedésébe, ahonnan 36.000 lei értékű árut emeltek el. A következő éjszaka az *Anponyi* testvérek tiszteletét tiszteletük meg látogatásukkal és 25.000 lei áru holmit vittek el, míg augusztus 15-én *Reich B. Károly* üzletéből zsákmányoltak 16.000 lei értékű árut. Az aradi törvényszék, miként azt az *Aradi Közlöny* annak idején jelentette, *Spanikot* 6, *Stanot* 4, *Groszt* 3 évi fegyházra, *Grill-Tenkov* I. temesvári péket pedig, mint orgazdát 1 évi fegyházra ítélte. Az elítéltek valamennyien felbebiztek az ítélet ellen a temes-

vári Itéltáblához, mely most szombaton tárgyalta az ügyet és jóváhagyta az aradi törvényszék ítéletét a maga egészében.

Gampe Lajos tragédiája.

(Nem tudott bémán élni.)

Az elmúlt télen feltűnést keltett Aradon *Gampe Lajos* clujfi fiatalember tragédiája, aki a legnagyobb hidegben akart Magyarországból gyalog átfőnni a határon, azonban a kegyetlen hideg tél megakadályozta vállalkozását. Utközben egyik lába lefagyott és Arad határában találták meg a szerencsétlen fiatalembert szeméttelen állapotban. Beszállították egy tanyára, ahol a feletti elkeseredésében, hogy lábát nem tudja többé használni, mellbe lökte magát. *Gampe Lajos* súlyos sérülésével az aradi közkórházba szállították, ahonnan felgyógyulása után a hatóságok visszaküldték Magyarországra. A kórházban amputálni kellett jobb lábát s *benán* beteg került ismét Budapestre. Igen gyakran irt elkeseredett hangú leveleket Clujon lakó szüleikhez, amelyekben hangsúlyozta, hogy öngyilkos lesz, mert nem akar *benán* élni. Ugyilátszik kétségbeesett tervét végrehajtotta, mert tegnap szüleikhez távirat érkezett Budapestről, amely arról értesíti őket, hogy *Gampe Lajos* váratlanul elhunyt.

A magyar ellenzék.

(A pártiszövegség zászlóbontása.)

DEBRECEN. A magyar ellenzéki pártiszövegség *Hegymegi-Kiss Pál* debreceni képviselő vasárnapi beszámolóját zászlóbontásul használta fel. *Rassay Károly* azt hangoztatta, hogy a blokknak azt vetik a szemére, hogy a szociáldemokratákkal halad együtt. Ő a szociáldemokratáknál több hűzafiságot és önzetlenséget tapasztalt, mint azoknál, akik a hazafisággal az ajkukon hatalomra törekednek. Tagadhatatlan, hogy az ellenzék eddig nem nyújtotta azt, amit a választóközönség tőle joggal elvár. De ennek nem az ellenzék az oka, mert kereste az együttműködés útját mindenki világnézetre és felfogásra való tekintet nélkül.

Emlékeztetett arra, hogy az ugynevezett keresztény ellenzékkel közös deklarációt írtak alá, a mely a nemzetgyűlésen a kormány ellen való együttműködésre vonatkozott. Ezt a deklarációt a vezérük írta alá. A keresztény ellenzék tagjai, akik máshol kerestek szövetségeket, elbujhatnak ugyan a fascista köpeny alá, de a deklaráció mégis ottfelepszik. Eljárásuk a választóközönség elárulása a fiatalomért. Hangsúlyozta, hogy az ellenzéki pártiszövegség nem pártprogramért, hanem a fizikai alkotmányos lét feltételeiért küzd. *Peldi Gyula* szociáldemokrata beszélt ezután, aki szerint az ország urai elzárkózott osztálypolitikát folytattak és ennek a következménye voltak: a világháború, a forradalmak és az ország megcsönkítése. Ez a rendszer azonban még mindig nem fejeződött be, sőt fokozni akarják. Ezután a szociáldemokraták ismeretes belpolitikai sérelmeit sorolta fel a

szükített választógról, a munkássajtó, az egyesülési és gyülekezési jog állítólagos korlátozásáról. Foglalkozott az ország gazdasági helyzetével és azt állapította meg, hogy a békenívóhoz képest az életszükségletek kielégítése csak egynegyedrészt sikerülhet. A kormánynak nincs külpolitikai orientációja, míg a kormányt támogató pártok speciális orientációt csinálnak. Peidl végül felajánlotta a szociáldemokrácia erőt a liberális polgárságnak.

Hogy áll a leu?

November 6-án fizettek 100 lelért:

Párisban 8.95 frankot
Zürichben 3.40 frankot.
Budapesten 1700 koronát
Bécsben 48000 koronát

Vilmos esküvője.

(A doorni házassági szertartás.)

BERLIN. Hermina hercegnő, Vilmos császár menyasszonya ma Amerongenből Doornba érkezett. Érkezésekor sokszázán tolongtak a doorni pályaudvaron; a kik mind kíváncsiak voltak az excsászár menyasszonyára. Bent a városban is nagy tömeg várta a menyasszonyt, dacára a zuhogó esőnek. A menyasszonyt a doorni közönség nagy lelkesedéssel fogadta. A kastély kapujában Vilmos várta. A polgári esketés vasárnap délelőtt volt, míg az egyházi esketés délután ment végbe és azt Vogel potsdami polgári lelkész végezte. Tanúk voltak: gróf Lynden kormányzósági főtitkár, gróf Benting, gróf Van der Goltz tábornok, és Doorn polgármestere. Kívülük a volt trónörökös, Eitel Frigyes, Henrik porosz herceg az excsászár fivere, Viktória és Margareta porosz hercegnők és a Reuss-hercegi család idősebbik ágának feje vettek még részt az esküvőn. Az esketési szertartást szükkörű ebéd követte. Az esküvőn az excsászár volt huszárezredének egyenruháját viselte, a hercegnő pedig ezüsthímzésű rózsaszínű selyemruha volt. A menyasszonyi koszorú orchideákból és fehér rózsákból álltak. A menyasszonyi szobát Hermina hercegnő kívánságára lilával díszítették fel.

Sport.

— Football-mérkőzések. Aradon az eső lehetetlenné tette a mérkőzések lejátszását, egyedül a Viktória-SAFV. mérkőzést tartották meg, de azt sem fejezték be. Petrozsényban az AAC. és CAMP. között a bajnokság első helyére nézve legfontosabb mérkőzést játszották le. Résztettes tudósítás. AAC—CAMP. 4:3 (2:1.) Az AAC. főlényes játékát a CAMP. durvaságokkal equalizálta. Büntetőrugások révén, melyeket Gencsy juttatott goalba, az AAC. 2:0-ra vezet, de a CAMP. is rugott egy goalt. Halmos rugta a harmadik goalt, de a CAMP. öngóallal és Klein révén egyenlített. Az AAC. erősen támad, Gombócot faultolják; de a CAMP. a megített tizenegyes elől levonult, mire a bíró a labdát az üres hálóba rugatta. Bíró: Markovits. Viktória—SAFV. 6:0 (3:0.) A mérkőzés, amint említettük, a második félidő közepén félbeszakadt. Bíró: Oravecz.

Bizonytalanság az állampolgárság körül

(A békeszerződés kétféle intézkedése. — A város felterjesztése a belügyminiszterhez.)

Régi problémája Arad város vezetőségének és a város érdekelt közönségének az állampolgárság kérdése. Érdekes, hogy a trianoni békeszerződésnek és a párisi kisebbségi egyezménynek ez a pontja, amely hivatva volna ezt a fontos kérdést tisztázni, annyira zavaros, hogy az illetékes körök teljesen tájékozatlanok az állampolgársági jog megszerzésének ügyében. A békeszerződés életbeléptetése után a város vezetősége a belügyminisztériumtól rendeletet kapott, amely szerint azok részére, akik igazolni tudják, hogy Aradon illetőséget szereztek, állampolgársági oklevelet kell kiállítani. A belügyminiszter e rendelete illetőséghez köti az állampolgárság megszerzését. Ezzel szemben a békeszerződés hiteles szövegét mutatta meg ma az Aradi Közlöny munkatársának dr. Robu János főpolgármester. A békeszerződés egyik pontja kimondja, hogy azok akik a békeszerződés életbeléptetésekor Románia csatolt területein állandó tartózkodással bírtak, jogosultak az állampolgárságra. Azonban a békeszerződés egy másik pontja — amely szintén az állampolgársággal foglalkozik — már az illetőséghez köti a jog megszerzését. Ugyanez a helyzet áll fenn a párisi kisebbségi egyezménynél is. Az illetőségek kiadásánál szintén teljesen tájékozatlan a város vezetősége. Törvény szerint azok, akik négy évig tartózkodtak ugyanabban a községben, jogosultak az illetőség megszerzésére és így a békeszerződés szerint az állampolgársági jogot is megszerezhetik.

Maniu a kisebbségekről

(A nemzeti párt nagyváradi gyűlése.)

ORADEA-MARE (Nagyvárad.) Tegnap délelőtt feltizenkettőkor nyitotta meg Lázár Aurél elnök az erdélyi román nemzeti párt oradea-marei (nagyváradi) nagygyűlését, amelyen megjelentek Maniu Gyula, Vajda-Voevod Sándor, Vlad Aurél, Popovicu Mihály, dr. Lupas János és még számosan.

Lupas dr. volt az első felszólaló. Ezután Maniu Gyula beszélt. A nemzeti párt egész fennállása óta a nemzeti egység eszméjéért harcolt, de épen olyan jelentőségteljesek demokratikus törekvései is. A mikor ez a párt 1918. végén Erdély kormányzását átvette, a legnehezebb, legviharosabb viszonyok között állt egy bizonytalanul ingadozó munkakomplexum élére s szinte első dolga volt a népnek megadni a legteljesebb önrendelkezési szabadságot azzal, hogy megadta a népnek az általános választójogot. Féléletes állapotok uralkodnak a liberális kormányzat következtében. Romániában és Er-

Dr. Jegessy Károly városi főügyész a tanács megbízásából kérdést intézett a clujai belügyi részorthoz, hogy az illetőségi joghoz szükséges négy évi tartózkodást melyik időponttól kell számítani? Az impérium átvételének napjától vagyis 1919. július 7-től vagy a békeszerződés életbelépésétől 1921. június 26-tól? Fontos ez a kérdés a kérvényezők szempontjából, mert a két dátum között két évi időköz van.

Dr. Robu János főpolgármester kijelentette az Aradi Közlöny munkatársának, hogy a város vezetősége a kérdésre még nem kapott választ. Nemrégben a belügyminisztériumtól értesítés jött Aradra, hogy az állampolgársági jogok elbírálására döntő bíróságok fognak megalakulni minden városban. — Azonban a bizottságok még seholy alakultak meg, mert a megalakulásra vonatkozólag semmiféle intézkedés nem érkezett sem Aradra, sem más városokba. Így az illetőségi bizonyítványok és az állampolgársági okmányok kiadásánál teljesen tájékozatlanság uralkodik. A békeszerződés és a kisebbségi egyezmény pontjaihoz nem lehet alkalmazkodni, mert azok valószínűleg fagalmazavar miatt kétféleképpen intézkednek és az egyik intézkedés teljesen kizárja a másikat. Még a mai napon utasította a főpolgármester a városi ügyészi hivatalt, hogy küldjön felterjesztést ebben a kérdésben a belügyminisztériumhoz, mert az ügy rendkívül fontosságára való tekintettel ezt a súlyos problémát feltétlenül meg kell oldani.

dély területén az árdrágításon kívül, akik kiszívják a nép véréit, senki sem boldog. A tisztviselők nyomorognak, ígéretekből és apró előlegekből tartják fenn magukat s vannak sokan, akik minden pillanatban arra várnak, hogy kiteszik állásukból. A kereskedelemben és iparban a legteljesebb bizonytalanság uralkodik. A hitelképesség csappan s ma holnap a munkások ezreinek nem lesz munkája s akkor mi lesz? Az agrár reformot sem a demokratikus elveknek megfelelőleg csinálták meg. Az egész reform előkészítése elhibázott volt.

Ami pedig a kisebbségeket illeti, azoknak mind szokásait, mind anyanyelvüket respektálni, tisztelni kell és velük szemben igazságosabb magatartást tanúsítani minden kormánynak kötelessége.

— Mi megteremtettük nagy áldozatokkal Romániát — mondotta Maniu Gyula, megteremtettük nehez, kitartó munkával s most már azt akarjuk, hogy ennek az újjáteremtett országnak minden polgára nemzetiségi és valláskülömbőség nélkül becsületes, dolgos ember le-

gyen, aki tiszteletben tartja a törvényeket és ha ilyen, akkor maradjon itt, élvezze a jogokat, dolgozzék és boldoguljon. A nemzeti párt már négy évvel ezelőtt kimondotta, hogy mi nem akarunk elnyomottakból elnyomókká lenni, minden népnek meg legyen a lehetősége, anyanyelvének használatára, nemzeti szokásainak megtartására és ebben semmiféleképpen ne legyen akadályozva sem korlátozva: teljes és tökéletes egyenlőséget akarunk, a szabadságban és a kötelességek és jogok gyakorlásában mindenki számára.

Majd Vajda-Voevod Sándor a román kormány volt miniszterelnöke és külügyminisztere emelkedett szólásra. A legelső szavai, amelyek a kormány ellen irányítottak, hogy közbekiáltásokat váltanak ki a karzaton ülő és hallgató liberális képviselők sorából. A liberálisok ellenzéssel fogadták Vajda támadó szavait, éltetni kezdték Bratianu miniszterelnököt és Mosoiu minisztert. S miután mindkét oldalon úgy a nemzeti pártiak, mint a váratlanul és hevesen obstruáló liberális hallgatóság sorai között fenyegetővé vált a helyzet, néhány tapintatos gyűlési résztvevő mentette meg a nagygyűlést egy kínosabb botránytól: Vajda-Voevod ezután folytatta a kormány támadását.

Ezután határozati javaslatot fogadott el az oradea-marei nagygyűlés, amelyben tiltakoznak a kormány gazdasági politikája, a kormányzati rendszer ellen, ugyancsak nem egyezhetnek bele, hogy a koronázásból pártiránységet csináljanak. Ezután hűdölő táviratot küldtek a királynak.

Késelés a Városi kávéház előtt

(Soffőr és ügynök afférje.)

Ma délután három órakor nagy feltűnést és csődületet okozott az aradi Városi-kávéház előtt az a jelenet, amelynek hősei egy nagyváradi soffőr és egy nagyváradi ügynök voltak. A tömeg, amely a jelenet körül összeverődött, csak akkor oszlott szét, amikor már a verekedő és késelő egyéneket a rendőrség emberei szállították el. Ez alkalommal módjában volt a közönségnek egy egészen új foglalkozási ágat megismerni: az n. n. „pasasszállító”-mesterséggel.

Ilyen pasasszállítóként szerepelt Grosz Albert nagyváradi ügynök, aki azzal foglalkozott, hogy egyes vidékekről ideérkező autók soffőrijei számára utasokat verbuvált. Egy nagyobb társaságot szedett össze és elküldte az autóstállomásra, a vele üzleti összeköttetésben álló soffőrhöz. Gazai Ferenc soffőr, aki semmiféle összeköttetésben nem állott Grosz Alberttel, beültette az összeverbuvált utasokat a saját autójába. Amikor Grosz ezt meglátta, felháborodásában nekirőlant az élelmes soffőrnek és zsebkésével összeszurkálta az arcát. A verekedőket az előhívott

rendőr választotta szét és Grosz Albertet beszállította a rendőrség fogházába.

HIREK.

A doorní nász.

Sűrű köd ül egész Európán; Párisban és Londonban hó esik és a Dower-streeten mérges hullámok táncoltatják a hajókat. A szél keletről fúj, a friz szigetek felől és a szomorú ég alatt a brabanti szélmalomok versenyt hányják a cigánykereket. És a doorní kis kápolni körül bámészkodó kopasz fákat is bizonyára hideg szél cibálta, miközben bent az oltár előtt, *Hohenzollern* Vilmos sárg tartó hűségget esküdött *Schönaich-Carolath* Herminának. Soha ilyen szomorú őszt... És ebben a szürkeségben, ebben a reménytelen, kétségbeesítő ködben, mely egykor oly hatalmas birodalma fölött talán a legsűrűbb, a németek volt császára a boldogságot kereste. A harminc évig bálványozott szuverén, aki ifju fővel, kisujja egyetlen mozdulatával küldte penzióba a vas-kancellárt, aki a bajuszával dobogásba hozta minden birodalmi bakfis szívét, vasárnap, mint trónjavesztett, száműzetésben élő, egyszerű polgár állt a pap elé, hogy dacosan, felvillanó szemmel megfogja a kezét egy többgyermekes özvegy asszonynak és a szemébe nézve elfelejtse mindent, ami a háta mögött van. A bajusza már nem a régi, szakáll borítja sima állát is, — az idő nem vár, tavasz, nyár oly gyorsan elrepülnek és az ősz? — soha ilyen szomorú őszt... És feledni is — vajon lehet-e? Lehet-e nem gondolni arra, hogy az esküvő órájában császárhű városok templomaiban sok ezer alakról szállt könnyörgő fohász az égbe és hogy ifju diákok és déres csarladapák áradó szívvvel énekelték a *Wacht am Rheint*. A rómerben rajnai csillogott és a szemekben könny. A bőr és a szív gyöngye egybefolytak, mint öröm és keserűség jelképe. Oh, abban a kis kápolnában emlékek és remények tengere hullámzott át tegnap *Hohenzollern* Vilmos felkékben. Talán le is verte, talán el is sodorta volna, mint az óceán vihara, ha nem fogta volna a kezét a nő, a vigasztaló asszony, a reményt adó szerelem.

— **Stambulinszky** Bucurestiben. Bucuresti. Tegnap délután a miniszterelnök ebédet adott *Stambulinszky* bolgár miniszterelnök tiszteletére. Megjelentek *Constantinescu*, *Mosoiu*, *Florescu* miniszterek, *Ticseff* bucuresti bolgár követ és *Macsoff* szófiai külügyi osztályfőnök. Tegnap este a külügyminiszterium adott bankettet *Stambulinszky* tiszteletére.

— **Hivatalos munkaszünet.** Bucuresti. Szerdán, holnapután, *Szent Demeter* napján a fővárosban hivatalos munkaszünet van. (Rador.)

— **Eljegyzés.** *Polacsek* Erzsébet leány (Budapest) és *Ungureán* József állami ipariskolai művezetőtanár. (Arad) jegyesek.

— A jóvátételi bizottság elhagyja Berlint. Berlin. A jóvátételi bizottság hangulata pesszimiztikus. Az a felfogás, hogy a német kormány eddig semmiféle olyan javaslatot nem tett, amely alapjául szolgálhatna a további tárgyalásoknak. Nem valószínű, hogy a jóvátételi bizottság néhány napon belül otthagyja Berlint, noha ebben az esetben is bizonyos információs anyagot magával vinne.

— **Az Urísten is tót.** Kassa. A volt Felsőmagyarországon működő cseh szintársulatok újabb műsorukra vették *Madáchnak* „Az ember tragédiáját”, amellyel az egész felvidéken nagy tetszés arattak. A cseh közművelődési egyesületekben mozgalom indult meg *Madách*, *Petőfi* és *Kossuth* műveinek cseh fordítása érdekében, amit avval indokolnak, hogy ez a három kiváló magyar író „tulajdonképpen szláv nemzeti-ségű” és ilyformán „a szláv kultúra reprezentása”.

— **Atutalásokat jutányosan és pontosan eszközöl a Lloyd-Bank** (Minorita-templommal szemben.)

— **A vihar pusztításai** Bécsben. Szombaton délután négy órakeretelen óriási vihar kerekedett Bécs városában. A vihar borzalmaságát mutatja az, hogy a szél sebessége a száztiz kilométert is meghaladta. A vihar faltörmeléseket és állványokat sodort le, aminek következtében többen megsérültek. A vihar pusztítása következtében egy gyár építkezésnél a lezuhanó fagerenda egy munkást megölt.

— **Milliók a cipőtalpban.** Budapest. A rendőrség ma letartóztatta egy *Spiegel* nevű egyént, aki a bielitzi posztógyár megbízottjaként szerepelt Magyarországon, azért, mert cipőtalpában 5 millió értékű idegen valutát találtak, amelyet ki akart csempészni.

— **A föld belsejének nacionalizálása.** Bucuresti. A föld belsejének nacionalizálása elhatározott tény. Ennek következtében az ipari és kereskedelmi miniszteri ügyosztályokban erősen folyik a munka a szükség, tervek, rendeletek elkészítése végett. *Constantinescu* és *Brațianu* miniszterek ebben az ügyben ma hosszabb tanácskozást folytattak. (Rador.)

— **Ötszáz százalék valutapótlék a külföldiektől.** Mint az utóbbi időben a német márka lezuhanása folytán sok külföldi vásárolt egyes német városokban házakat, amelyekben a nagy valutakülönbség miatt potom áron jutottak, *Drezda* városa elhatározta, hogy a külföldi házvásárlókra 500 százalék valutapótlékot vet ki. Ez a pótlék eredetileg csak 100 százalékra volt tervezve, de mint a márka katasztrofális zuhanása folytán beállott az a veszély, hogy rengeteg német ház kerül külföldiek kezére, *Drezdában* máris a házak öt százaléka külföldieké, főleg csehieké, a fenti emelés mellett döntöttek.

— **Megjelent a Vidéki Sport** legújabb száma, mely részletesen közli a romániai és külföldi sporteseményeket.

— **Poloska sok van,** Lovas lakástisztító csak egy van. *Str. Oituz* (Illés-u.) 30a.

A delegált prefektus a gyári sztrájkokról

(„Minden kombináció alaptalan a kinevezendő prefektus személyéről.”)

Georgescu János közigazgatási vezérfelügyelő, Arad város és Arad megye delegált prefektusa az aradi gyári sztrájkokról a következő nyilatkozatot adta az Aradi Közlöny részére:

— A sztrájk megszűnt. Az összes aradi gyárakban dolgoznak. Nem igazak azok a híresztelések, amelyek a bucaresti lapokban láttak napvilágot és arról szólnak, hogy az aradi gyári sztrájkok még mindig tartanak. Szó volt a lapokban arról is, hogy a határon áttették a magyar illetőséggel bíró munkásokat. Ez sem igaz. Egyetlen munkást sem tettek át a határon és valótlanság az a híresztelés is, hogy a sztrájkoló munkásokat megverték volna. Egyetlen határságnál sem bántalmazták a munkásokat a sztrájkból kifolyólag.

Az új prefektus kinevezésére vonatkozólag a következőket mondotta *Georgescu* János vezérfelügyelő az Aradi Közlöny munkatársának:

— **Ma még minden kombináció alaptalan,** amely a kinevezendő új prefektus személyére vonatkozik, mert egyelőre még teljesen bizonytalan az, hogy ki kerül föltek be az

aradi és aradvármegyei prefektusi állásokat. Semmiféle intézkedés vagy határozat ebben az ügyben nem történhetik mostanában, mert a belügyminiszter nincs otthon. — Csak akkor, ha *Vaitolanu* belügyminiszter Berlintől hazaérkezik, a szükséges előzetes megbeszélések után történik majd meg a prefektus kinevezése. *Varjassy* Lajos dr. prefektusi kinevezéséről csak az újságokban olvastam, erről sehonnan hivatalos helyről nem értesültem és ezt a kinevezést egyáltalában nem tartom valószínűnek. A prefektusi kinevezés nem történhetik meg egész rövid idő alatt, mert a kormánynak a legmegfelelőbb személyt kell kiválasztania, aki a kormány teljes bizalmát is élvezi.

Georgescu János vezérfelügyelő e nyilatkozatával megismételte azt a kijelentését, hogy aradi delegálása nem végleges, ami természetesen is, mivel hivatali állásánál fogva, amint közigazgatási vezérfelügyelő magasabb rangban van, mint a prefektusok, amennyiben az összes romániai prefektusi hivatalok alája vannak rendelve és azok működését hivatalból ellenőrizheti.

Tábornokok, volt miniszterek a budapesti tőzsdén

(Egy millió korona a fölvételi díj.)

Budapest. A magyar viszonyokra világitanak rá az itt következő adatok és számok. A budapesti értéktőzsdének már ez év elején 4 ezer tagja volt. A tőzsdetanács több ízben megállapította, hogy a tagok számának ez a rendkívüli növekedése egyáltalán nem kívánatos a közgazdasági élet szempontjából és a redukció álláspontjára helyezkedett. De ez az elhatározás csak szándék marad — a mely a tőzsdére kívánczó elemek özönlésének nem tudott gátat vetni. Sőt azóta, hogy kiadták a taglétszám-csökkentés jelszavát, a tagok száma újabb ezerrel szaporodott, úgy, hogy ma a budapesti értékpiacon ötezer ember tolong, nyüzsög, hadonászik kézzel-lábbal és tölti be olyan zsibajjal a Szabadság-téri nagytermet, hogy az egymáshoz préselt ügynökök sem hallják már az egymás szavát.

Tévedés volna azt hinni, hogy a budapesti tőzsdére kívánczók a társadalom alsóbb rétegeiből kerülnek ki. Ma már a tőzsdéi bizonyosok és ügynökök jelentékeny százaléka ügyvéd, doktor, mérnök, sőt van közöttük aktív író, szerkesztő, művész is. Legújabb jelenség, hogy a volt tényleges katonatisztek kezdenek tódulni a tőzsdepalotába. Eddig harminc leszerelt aktív katonatisztet vettek föl, közöttük nem egy törzstisztet, sőt tábornok is van már a sorban: *Nikolies* *Radiyov*

volt budapesti térparancsnok. Ha ilyen arányban emelkedik a volt katonatisztek száma, akkor a tőzsdé speciális nyelvének érdekes kialakulására lehetünk elkészülve. Nem lehetetlen, hogy az ismert katonai műszavak hamarosan bevonulnak a tőzsdé zagyva szótárába és bizonyos műveleteket taktikai és sztratégiai diszjeizókkal fognak fölcicomázni.

A napokban egy valóságos belső titkos tanácsost avatott föl tőzsdetagga a tanács: — *Theyss-ruck-Fleischmann* *Móric* nyugalmazott vezérkari ezredes, aki ma már vigan köti az üzleteket a börzén. Ezenkívül több volt államtitkár, miniszteri tanácsos és a dzsentri-osztály számos tagja kezdtek a börzére. *Ereki* *Károly*, a *Friedrich*-kormány minisztere már hónapok óta csinálja üzleteit a parketten. A dzsentri-kategóriához tartozik dr. *Darányi* *Ferenc* és *Rubinek* *István*, akik már huzamosabb idő óta folytatnak üzleti tevékenységet.

Erre az óriási túlekedésre való tekintettel a tőzsdetanács egy millió koronában állapította meg a fölvételi díj maximumát. Olyan tőzsdések, akik már hosszabb idő óta alkalmazott minőségben működnek, 25 ezer koronát kell csak hogy fizessenek. A maximális díj kirovására csupán kivételes esetekben kerül sor. Átlagosan 100—200 ezer koronát fizetnek a tőzsdé ujonca

Irodalom, művészet

Az „Elveszett paradicsom.”

(Bemutató előadás az aradi városi színházban.)

Ez a darab Párisban nagy sikert aratott: a múlt héten ére el a 300-ik előadást. Budapesten a Rezsizánsz színház mutatta be a francia színműirodalom legújabb termékét: az „Elveszett paradicsom” és a darab nagyszerű pikantériájával és humorával ma is uralja úgy a budapesti, mint a párisi színpadokat. A kifogyhatatlan és eredeti francia humor teljesen új ötleteket vitt az „Elveszett paradicsom”-ba. Fiatal házastársak között pár heti boldog házasság után differenciák mutatkoznak és az asszony radikális módon intézi el a házi perpatvart: megszakítja férjével az érintkezés mindenféle formáját és a férj hiába kopogtat éjszakákon át az asszony ajtaján. Három heti szerelmi koplalás után a férj taktikához folyamodik, barátját vesz maga mellé, hogy az asszony féltékenységét életre hívja és kibékülésre kényszerítse. Közte és a barátja között különben semmi sem történik: a barátja csak eszköz a kétségbeesett férj kezében. Az asszony ezt nem tudja és hasonló választ ad a férjének: barátot keres. És most a színpadon a pikantériában gazdag, ötletekben kifogyhatatlan helyzetkomikumok egész sora indul meg. „Az Elveszett paradicsom” bemutatója szerdán este lesz Aradon s a prózai együttes Szántó Jenő rendező vezetésével már napok óta próbálja a darabot, hogy az előadás minél tökéletesebb legyen. A vezető szerepeket Gergely Gizi, Tökés Anny, Kálmán Sári, Jávor Alfréd, Szántó Jenő, Sipos Zsigmond játsszák.

* **Heti műsor.** Kedd: Hamburgi menyasszony. A. bérlet. Szerda: Elveszett paradicsom. Bemutató. B. bérlet. Csütörtök: Elveszett paradicsom. C. bérlet. Péntek: Aranyvirág. Uj betanulással. A. bérlet. Szombat d. u.: Falurossza. Barics Gyula felléptével. Este 7 és fél órakor: Aranyvirág. B. bérlet. Este 10 órakor: Tyukketrec, csak felnőtteknek. Vasárnap d. u.: Orfeusz a pokolban. Este: Piros bugyellár. C. bérlet.

* **Kedd este** ismétli meg az aradi színtársulat az idény legsikerültebb operettjét: a Hamburgi menyasszonyt. Aradon a Hamburgi menyasszony szezonnyitó darab volt a nagyszerű fülbemászó magyaros motívum zenejével nagy sikert aratott. Szerda estére a közönség óhajára tüzte ki az igazgatóság s. a premier szereposztásban kerül színre.

? **Huska—Marton** legkiválóbb operettjét: az Aranyvirágot hosszú évek után pénteken este hozza színre az aradi városi színház. Most teljesen új rendezésben és szereposztással kerül színre a darab. A vezető szerepeket Horváth Mici és Galetta Ferenc játsszák.

* **Csak felnőttek** nézhetik végig a szombat éjjel fél 11 órakor bemutatásra kerülő pikáns prózai újdonságot: a Tyukketrecet. — Vasárnap éjjel fél 11 órakor ismét éjjeli kabarét rendez a színház teljesen új műsorral. Balogh Böske a nézőtérben a közönség között fog énekelni.

* **Haladás-előadás.** Hangulatos szép műsora volt szombaton a Haladás kulturális estélyének. Nagy

Az Acsev. magyarországi vonalal.

(Egy magánvasut veszi kezelésbe.)

Az a hír érkezett ma Aradra, hogy az *Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak* magyarországi vasutvonalait a *Győr-Sopron-Ebenfurti Vasut* meg akarja vásárolni és a megvételre vonatkozó tárgyalásokat már meg is kezdte az Acsev. igazgatóságával. Az *Aradi Közlöny* munkatársa felkereste ma délután *Koromzay Frigyes* vezérigazgatót, aki a következőket mondotta ebben az érdekes ügyben:

— A hírből annyi igaz, hogy tárgyalásokat kezdünk a Győr-Sopron-Ebenfurti Vasutal magyarországi vonalaink ügyében. *Azonban nem megvételről, illetőleg eladásról van szó, hanem csupán arról, hogy a Győr-Sopron-Ebenfurti vegye kezelésbe a Magyarországon levő Acsev-vonalakat*, úgy, hogy azok továbbra is az Acsev. tulajdonában maradnának. A tárgyalások ilyenirányu megindítását a legutóbbi budapesti tartózkodásomkor én kezdtem meg, a tárgyalások meg is indultak, de azok ma még a legkezdetlegesebb stádiumban vannak. Eddig a magyar államvasutak kezelésében voltak magyar-

Zoltán megnyitóját és érdekes heti jelentését a legszebb műsorszámok kísérték. Ezek között első helyen áll Márkus Jánosné művészi zongoraszóója Haydn „Andante con variazione”-jával, amely a program első részének kimagasló száma volt. Szünet után Koch Miklós a fejlődésről erős bizonyosságot tevő fiatal hegedűszólista a szép játékkal élvezetes percekert szerzett a közönségnek, amely úgy őt, mint a zongorakíséretet ügyesen ellátó Szücs Lászlót melegen megtapsolta. Agoston Zsigmond szavalt ezután nagy tetszés mellett humoros költeményeket s zárószámként egy hajóutazásról szóló komoly, tanulságos mozifilmvetített az előadások rendezősege. Érdekes, hogy a terem fűtéséről a Haladás lelkes közönsége fog adományai útján gondoskodni.

* **Zilahy Irén sikere.** Nemrégiben vált meg az aradi színtársulattól Zilahy Irén, aki most a szatmári színtársulat tagja. Bemutakozásul a *Tatárjárás* Mogyorósi önkéntesét választotta, amelyben nagy sikere volt. Az ottani lapok a legnagyobb elismeréssel írják az aradiak volt kedvencéről. Zilahy Irén legutóbb a Babavásárban játszott sikerrel és az ottani lap színikritikusa megállapítja, hogy úde, vonzó megjelenésével, könnyed játékkal, pompás táncával elsőrangú táncos-szubrettnek bizonyult.

Mozl.

— „Istenek kegyeltje.” Az Apolló színházban vasárnap volt a premierje egy nagyon kedvesen és ötletesen megírt művészdramának, amely amellet, hogy valóban szórakoztat és friss fordulatokkal lenyűgözően hat, még nagyon is mélyenjáró gondolatokat nyújt és problémákat boncol. Gunnar Tolneas a meg nem értett nagy művész szerepében tökéletes emberi és megkapó alakításával felejthetlenné teszi ezt a szerepet. Lili Beck a küzdel-

országi vonalaink, de a tapasztalat azt mutatta, hogy az *állami kezelés mindig nehezkesebb, mint egy magánvasuté.* A Győr-Sopron-Ebenfurtinak van Budapesten igazgatósága és a kezeléskébe vett Acsev. vonalakat is igazgathatja onnan. Nem megvételről és nem bérbeadásról van szó, hanem csak kezelésbevitelről ugyanolyan feltételek és körülmények között, mint amilyenek között a magyar államvasutak kezelte magyarországi vonalainkat. Az elszámolás is ugyanolyan módon történne, ahogy a magyar államvasutakkal történt eddig. Egyedüli oka a Győr-Sopron-Ebenfurtival kezdett tárgyalásainknak az, hogy egy magánvasut kezelése sokkal előnyösebb minden tekintetben, mint az államé. Arról azonban szintén nincsen szó, hogy a Győr-Sopron-Ebenfurti a vonalon bármilyen változtatásokat eszközöljön vagy annak másmilyenné tételébe pénzt fektessen be, csupán kezelni fogja a magyarországi vonalakat, feltéve, hogy a megkezdett tárgyalások sikeresek lesznek.

mekben meghurcolt, a becsületért és szerelemért harcoló leány alakjában annyira meg tudta értetni és oly közel hozta a szívekhez, hogy könnyeket fakasztott. Keddig marad műsoron az Apollóban ez a kitímő kép, amely a Nordisk filmgyárnak egyik remeke.

* **Az, Uránia színház** vasárnapi premiérjén elragadtatást és bámulatot fakasztott Stuart Webbs mesterdetektív attrakciós kalandos szereplése. Az igazság törhetetlen és nagyon rokonszenves harcosa, minden bámulatra méltó és váratlan fordulatokban gazdag jelenésben a legszebben állja meg helyét, amikor Tobhins-ot meg kell mentenie az üldözéstől és megtámadott, beszenyezett becsületét kell vissza szereznie. Szébbnél-szebb és izgalmasabbnál-izgalmasabb jelene tek váltakoznak bájosan beállított és harsogó kacagást keltő jelenetekkel. A kép keddig marad az Uránia színház műsorán.

Hitekéesség.

Szomoruan, orrát lógatva jár fel s alá ma délelőtt a Városi kávéház előtt egy valatulgynök.

Valaki megkérdezte tőle:

— *Mi baja, hogy úgy járkal itt, mint Pázmán lovag?*

— *El vagyok keseredve. Minden pang, az üzletek rosszak és a mi a legnagyobb baj: nem tudom fokozni a hitelképességemet.*

— *Adok egy jó tanácsot. Vegye el feleségül az unokanővérét.*

— *Mennyi pénze van?*

— *Nincs egy vasa se. De olyan csunya, hogy mindenki azt fogja mondani: „na, ezt csak a pénzért lehetett elvenni!”*

Lemondott a szultán.

(Zavaros a helyzet Törökországban.)

PÁRIS. A szultán ma a Konstantinápolyi kormány miniszter tanácsán beadta lemondását, a melyről azonnal értesítették az angorai kormányt. A fővárosban több helyen tüntetés volt a szultán ellen. A török helyzetet ma meglehetősen zavarosnak tekintik és ezt a szövetségesek számára fokozza az a körülmény, hogy a törökök a szövetségeseknek egyáltalán nem adnak tájékoztatást a belpolitikai helyzetre vonatkozólag. A hatalom átvételét államcsínyhez hasonlónak tekintik. A szultánnal sem intéztek el még mindent, mert most a szultán vonakodik kiadni kezétől a kalifátus pecsétjét. A szultán magatartásából arra következtetnek, hogy az angolok támogatására számít, míg mások szerint Indiába akar vonulni, mert az ottani muzulmánok támogatására számít. A kemalisták azt követelik, hogy a szultán a világi hatalomról is, de a kalifátusról is mondjon le. A vasárnapra virradó éjjel a sztambuli hidnál harc fejlődött ki törökök és egy brit őrszék között. Ennek következtében a szultán palotáját tegnap óta angol katonaság őrzi. A kalifátus méltóságra, mint a szultán utódja a hedzsaszi király került szóba, ellene azonban főleg az angoloknak, de a többi szövetségeseknek is kifogásaik vannak.

PÁRIS. Konstantinápolyi és angorai kialakult vélemények szerint az új kalifa nem lehet olyan uralkodó, aki európai befolyás alatt áll. A kalifátusra első helyen az afganisztáni emirt jelölik, akinek javára tudják azt be, hogy háborút viselt az angolok ellen. A szultán azonban vonakodik elismerni az angorai kormány határozatait, különösen pedig a kalifátus ügyeire vonatkozókat. *Rifaat* pasa tábornok az angorai kormány rendeletére a mai napon átvette a konstantinápolyi közigazgatás vezetését. Legújabb jelentés szerint a török csendőrség megsértette a semleges zónát azzal, hogy ma bevonult a csanakai semleges zónába.

— A petroleum-kivitel. Bucuresti. Illetékes helyen nyert értesülés szerint a kormány elhatározta, ugyan a petroleum kiviteli tilalmat, tényleg azonban a kereskedelmi miniszter kiviteli engedélyt ad azoknak a termelőknek, akik a belföldi fogyasztásra megszabott mennyiséget átszolgáltatták. (Rador.)

A szerkesztésért:
KAROLY JÓZSEF
felel.
Cenzurat: Dr. ROMÁN MAGER.

Női és leányka téli felöltő ujdonságok legjutányosabban beszerezhetőek: **IULIU PLESZ GYULA** Központi ruha-árúházában **ARAD**, Strada Col. Pirlol 3. (Vörösmarthy-u.) A színház épület hátsó bejáratával szemben. —: **Allandó nagy választék Caracul Plüsch kabátokban.** 958

Budapesti bankvezérek Aradon

Követelésünk visszafizetésének kulcsa. — A román pénzbecserélés napjától számítandók a visszafizetések.

Holnap, kedden nagyszabású pénzügyi tárgyalások kezdődnek Aradon. A budapesti takarékpénztárak és bankok egyesületének megbízottai Aradon indítják meg az erdélyi pénzügyi intézetek régebbi keletű magyarországi követeléseinek visszafizetésére vonatkozó megbeszéléseket. Egyes erdélyi intézetek már korábban közvetlen tárgyalásokat kezdtek meg budapesti intézetekkel, azonban a budapesti bankok merev álláspontja miatt ezek a tárgyalások a legtöbb esetben nem vezettek eredményre. Különösen a követelések származásának időpontját illetően volt nehéz a megegyezés. Egy ideig a tárgyalások megakadtak. Szó volt arról, hogy a kormány diplomáciai úton intézi ezt a függő kérdést, de ez nagyon hosszadalmasnak bizonyult és még máig sem történt ez irányban komolyabb lépés. Azonban nemcsak az erdélyi pénzügyi intézeteknek, hanem a budapestieknek sem érdeke, hogy a visszafizetések ügye még sokáig elodáztassék és a budapesti bankok egyesülete, a „Tébe“ nemrégiben értesítette Fejér Gábort, az Aradi Első Takarékpénztár vezérigazgatóját, aki az aradi pénzügyi intézetek megbízásából a budapesti intézetekkel ez ügyben a tárgyalásokat folytatja, hogy megbízottait rövidesen elküldi Aradra. Fejér Gábor vezérigazgató ma távirati értesítést kapott Budapestről, hogy a „Tébe“ megbízottai ma este a gyorsvonattal Aradra érkeznek. Mint Fejér Gábor vezérigazgató az Aradi Közlöny munkatársának kijelentette, a tárgyalásokat már a holnapi nap folyamán megkezdik és reméli, hogy azok eredménnyel végződnek.

A holnapi tárgyalásoknak két fontos ütköző pontja van. Az egyik a **visszafizetés arányszáma**. Erre vonatkozólag a békeakta is intézkedik, amely kimondja, hogy az erdélyi követelések visszafizetésénél a genfi tőzsde 1918. évi augusztus-október havi korona és lei jegyzés átlagos relációja az irányadó. A budapesti intézetek azonban legfeljebb a romániai korona-beváltás arányszáma szerint 2:1 arányban gondolják a visszafizetés problémáját megoldani. Bár a leghelyesebb megoldás az 1:1 arányú visszafizetés lenne, annál is inkább, mert a követelések tulajdonrészét még mint aranyértékű koronát helyezték el a budapesti pénzügyi intézeteknél mégis re-

mélhető, hogy a visszafizetés arányszámában való megállapodás könnyen létrejön a holnap kezdődő tárgyalásoknál.

Sokkal több nehézséget okoz az a kérdés, hogy a megállapítandó arányszám mily időpontig származó követelésekre vonatkozik. A budapesti intézetek a Károlyi forradalom kitörése óta felmerült erdélyi tartozásaikat már csak hosszabb árfolyamon akarják visszatéríteni. Ez az álláspont egyáltalában nem igazságos, mert az erdélyi pénzbecserélésig a magyar intézeteknél teljesített erdélyi befizetések már román pénzen történtek és miután ennek beváltási árfolyamát 2:1 arányban állapították meg, ezeket az összegeket sem lehet alacsonyabb árfolyam mellett elfogadni. **Az 1920. évben történt romániai koronabeváltás lehet az az időpontra ameddig a követelések a most megállapítandó arányszám mellett fizetendők viszsza.**

A tárgyalások egész Erdély gazdasági életére nagy kihatással vannak és különösen nagy fontosságuk abból a szempontból, hogy az évek óta holt tőkeként heverő hatalmas összegek most már rövidesen felszabadulnak és az erdélyi pénzügyi életet erősen megélesítik. A „Tébe“ megbízottai nemcsak az aradi intézetekkel folytatnak tárgyalásokat, hanem minden nagyobb erdélyi várost felkeresnek. A temesvári és a nagyváradi pénzügyi intézetek azonban valószínűleg szintén Aradra küldik el megbízottaikat.

Közgazdaság.

A valutapiac.

Aradi valutaárak (nov. 6.) Dollár 163, márka 0.03%, szokol 4.90, dinár 2.30, francia frank 11.30, magyar korona 0.06. Kifizetések: Budapest 16.40, Bécs 480, Berlin 0.03, Prága 5.10.

Bucuresti zárlat (november 6.) Kifizetések: Páris 11.10, London 732, Newyork 163, Milano 6.90, Zürich 29.25, Prága 5.10, Bécs 0.0020%, Berlin 0.0260, Budapest 0.06. Valuták: márka 3.25—3.40, léva 102—103, török 86—88, sterling 710, francia frank 11.30, svájci frank 29.50, lira 6.85—6.90, drachma 4.45—4.40, dinár 2.45—2.40, dollár 160, Napoleon 562, osztrák korona

23.50, magyar korona 6.25, szokol 4.80—85, lengyel márka 115—120. Zürich nyitás (nov. 6.) Berlin 0.09, Newyork 544.50, London 2432, Páris 37.40, Milano 22.85, Prága 17.30, Budapest 0.22, Zágráb 2.20, Varsó 0.04, Bécs 0.0072, bélyegzett 0.0074.

Zürichi zárlat (nov. 6.) Bucuresti 3.40, Berlin 0.08625, Amsterdam 213.40, Newyork 543.75, London 2426, Páris 37.25, Milano 22.80, Prága 17.21, Budapest 0.22, Zágráb 2.19, Varsó 0.04, Bécs 0.0072, bélyegzett 0.0074.

Bécsi hivatalos zárlat. (Nov. 6.) Prága 2340, Zágráb 290, Budapest 29.80, Varsó 4.75, Milano 3080, London 328750, Newyork 73800, Páris 5030, Zürich 13550, Berlin 11.70.

Budapesti devizaközpont jegyzései. (November 6.) Napoleon 9100, dinár 37.60—39.20, Bucuresti 16—17, London 11200—11500, Berlin 42.50—47.50, Milano 105—110, Páris 171—176, Prága 78—82, Zürich 455—470, Bécs 0.032—3.35, Zágráb 9.40—9.80, Newyork 2500—2575, Varsó 0.17.50—18.50.

Budapesti értéktőzsde nyitás (November 6.) Salgó 38500, Rima 13250, Köszén 120000, Államvasut 29500.

Budapesti értéktőzsde zárlat. (November 6.) Magyar Hitel 8550, Osztrák Hitel 925, Salgó 37000, Rima 12550, Déli vasut 7550, Államvasut 27000, Kohó 35000, Atlantica 4800, Ganz-Danubius 575 ezer, Köszén 118000, Papir 3500, Nasici 45000, Szlavonia 3100, Országos fa 16800, Földhitelbank 7900, Viktoria 47000.

— A borkivitel. Bucuresti. A Bortermelők Országos Szövetsége ked-

den a fővárosban értekezletet tart, a melyen a behozatal és borkivitel ügyeit fogják megtárgyalni. (Rador.)

NYILTTÉR.

Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

Értesítés.

Miután ügyfelem Herskovits Dezső Adea (Ágya) községben levő üzletét átvette, felszólítom a hitelezőket, hogy követeléseikkel 3 napon belül irodámban jelentkezzenek.

Dr. Goldzieher

12578 ügyvéd, Chisineu (Kisjenő)

20.0—1922.

Anunt.

La Regiunea I. Viticola la Pepinierile a statului din Ceala, Barateca si Recas sunt cea. 11,000.000 de portaitoi se dau pentru taiere in dijma. — Amatori sunt rugati a-si inainta ofertele, cel mai tarziu pana la 15. Noemvrie a. c. cu conditiunile pentru taiere si conforma cu Legea contabilitatii publice.

Ofertele sosite cu intarziere nu se vor lua in considerare. 12578

Regiunea I. Viticola, Ceala-Arad.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazok, kik felejtethetetlenül értem, illetve édes atyáink

Kohn Armin

elhunyta alkalmával mérhetetlen nagy fájdalommal részvétükkel enyhíteni igyekeztek, fogadják leghálásabb köszönetünket.

özv. Kohn Arminné és családja.

5893

Használt ólom

megvételre keresetlik.

Ingyen

nem, de mélyen leszállított áron bérmentve az alatt felsoroltak közül bármelyiket postán kapja, ha ajánlott levélben rendel és mellékel (utánvételt a postán nem vesz fel csomagot)

25.— Lei:

1 kötött selyem nyakkendőt, 1 vagy 2 drb zsebkendőt, 1 pár férfi zoknit patent tartóval, 1 gummi nadrágtartót, 1 pár finom női harisnyát, legújabb Gillette-rendszerű önbortóvát készítő-készlettel és 8 késsel, 1 legújabb tyukszem- és keménybőr-gyalut 6 késsel, 10 elsőrendű borotva pengét, 2 drb művészies faliképet üveg alatt, 1 bontófésűt, 1 legfinomabb manikűr ollót, 1 legfinomabb öngyújtót, 1 zsebkést, 1 töltőtollat. —

Míg a készlet tart:

1 legfinomabb manikűr készlet, vagy 1 kézi ventilátor-legyező

40.— Lei.

Elsőrendű zseb- vagy karkötő órák jótállással 80.— Lei.

Uj! Uj! Aram- és vezeték nélküli, soha el nem romolható „Mevell“ ajtó- vagy kapucsengetyű 80.— Lei.

Legjobb gyártmányú szájharmonikák 15, 20, 25, 30 Lei.

Szín és nagyság megirandó. Portóért tételenként 5 Lei küldendő. — Árjegyzék kívánatra 2 Lei.

Cím: **I. SZEMERE** Wien, VI., Windmühl-Gasse 30.

Rendelésnél hivatkozzon az „Aradi Közlöny“-re.

Mindenből a legjobbat!

Mindenből a legjobbat!

PYRAM

a mai kor legtekélyesebb cipőkrémje!

Figyelje meg tisztító hatását!

Kérjen kifejezetten „PYRAM“-ot.

Textil-árak, velour, szövet, barchet, vászon, stb. elárúsítása olcsóbban a napi árnál. Csak Posch elsőrendű árak!

divatüzlet Arad, Str. Eminescu (Deák F.-u.) 8. Ugyanott női kalapok bámulatos olcsó árakon kaphatók. 1284

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetési ára 1 lea.

Vastagabb betűvel 2 lea.

A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután 5 óráig vesszünk fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szög 10 lea.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

KÖZÉPKORU tisztességes, csinos urinő 55 év körül komoly, igazi uriemberrel óhajt megismerkedni, ki nehéz helyzetét megkönnyítené. Csak kitartó egyének iránják „Szerény” jeligére a kiadóhivatalba. 5331

FIATAL JÓMEGJELENESÜ szép urileány föltétlenül bőkezű, gazdag, disztíngvált uriember hosszantartó, intim barátságát keresi, aki őt havonta 3500—4000 Lelei segítené. Csakis bőkezű, gazdag egyén jelentkezhessen, aki azonnali bizonyítékát adja gazdagságának. Leveleket „Lya” jeligén kér a kiadóba. Szélhámosságok kiméltjenek. 5385

FÉRJHEZ mennék némi hozománnyal oly negyven év körüli önálló egyénhez, aki nem vagyont, hanem jó feleséget keres. „Özvegy” című leveleket Wallinger hirdetője továbbítja. 12464

Alkalmazás.

ÜGYES SZOBALÉANY jó bizonyítvánnyal uri házhoz felvétetik. Cim a kiadóban. 300

KÖZÉPKORU nő ajánkozik házvezetőnőnek magányos urhoz. Ajánlatokat „Nyugdíjas” jeligére a kiadóba. 5389

APOLÓNÓ házakhoz ajánkozik. Cim a kiadóban. 5387

MINDENES szakácsnő kéttagu családdal felvétetik Bulev. Regina Maria (Andrássy-tér) 20. Hoffmann. 5390

MINDENES főzőnőnek ajánkozik kisebb családdal szorgalmas nő. Cime: Wallinger hirdetőjében. 12464

BEJARO perfekt főzőnő nagyobb urházakhoz ajánkozik. Cime Wallinger hirdetőjében. 12464

MINDENES azonnala ajánkozik kisebb családdal. Cimoket a kiadóba kér. 5395

NEVELŐNŐ kerestetik két nagyobb gyermek mellé. Cim Wallinger hirdetőjében. 12465

FIATAL fűszer- és gyarmatáru kereskedő segéd állást keres. Cim Wallinger hirdetőjében. 12465

MODERN lámpaernyők készítését olcsón vállalok. Cim a kiadóban. 13725

HÁZVEZETŐNŐNEK ajánkozik nagyobb urházhoz intelligens fiatal nő. Vidékre is elmegy. Cim Wallinger hirdetőjében. 12463

Vétel és eladás.

KIS NŐI arany óra, ezüst cigarettatárca angol báránnyal bélelt fekete női bunda, finom pleéd, piros színházi, illetőleg alkalmi kabát eladó Str. Consistoriul (Batthyány-utca) 23. sz. I. a. jobb. 500

TEKERCS CSOMAGOLÓ PAPIR vékony és vastag minőségben olcsón beszerezhető Knieszer papírkereskedőnél Str Tudor Vladimirescu (Dobó-utca) I. 11851

IRÓGÉPEK, kellékek, javítóműhely, Copyingoffice Szégyfűnél, Str. Luther-utca I. Telefon 111. 4588

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szmirnászönyeget, egész gyűjteményeket a legmagasabb árban vásárol a Salon Artistique Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Eliz-palota.) 11895

VEHET, ELÁDHAZ, CSERÉLHETI műtárgyak, szobrok, szönyegek, porcellán ritkaságok, antik butorok kiállításra, Szép művészeti Szalon, Ortutay-palota, Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 29. 11911

EBÉDLŐ PERZSA 29.000, ebédlő szmirna 22.000, Salon Artistique (Fischer Eliz-palota.) 12021

KÖNYVET és kottát (nagy tömegben) olcsón árúsít Kerpel könyvüzlete. Ugyanott kölcsönkönyvtár is. 12703

BURGONYA téli, jutányosan kapható a hatóságai bódében, Grosznál. 5314

TAKARMÁNYRÉPÁT keresek megvételre másfél vaggont. Dr. Bedő Arad, Bulev. Carol I. (Erzsébet-körút) 30. 5338

VÁROSI BUNDA mokos bélés eladó. Ugyanott monogram és más himzések vállalása Strada Cotului 6. I. 9. 5384

VARRÓGÉP, családi kis „Singer” olcsón eladó. Cim Wallinger hirdetőjében. 12464

CSÉPLŐGARNITURA 8-as magánjáró, teljes felszereléssel, jókarban, visszavonulás miatt eladó. Cim a kiadóhivatalban. 5391

NŐI KABÁTNAK is alkalmas 1 méter hosszú, elsőrendű nutria kabát bélés eladó. Megtekinthető délután 2—4 között Strada Crisan (Karolina-utca) 8. I. jobbra. 12578

ELADÓ egy nagy bakkancs-varrógép, szíjgyártó is használhatja. Cim: Poroklán, Santana-Veche (Öszentanna.) 5392

ALIG használt finom fekete lord téli kabát eladó Strada Cosbuc (Wesselényi-utca) 17. 5394

PIANINO keresztúros hárfá pedállal eladó Strada Mărășești (Kossuth-utca) 3—4. jobbra. 5386

Uzletek.

BÉRBE VENNÉK jobb vízi, vagy gőzmalmot. Ajánlatokat „Szakember” címen Wallinger hirdetője továbbítja. 12464

Ingatlan.

PANCOTAN eladó szép magánház igen kellemes helyen, mely áll 6 szoba, 2 konyha, 3 kamara, pince, nagy kocsiszin. Istálló, nagy légyverem hűtővel és sertésóllal, gazdálkodásra igen alkalmas Ugyanott két szőlőfelszerelés és kisebb-nagyobb husvágógépek eladók. Bővebbet Wágner mézárósnál. 5372

Oktatás.

FIATALEMBER kerestetik, ki költőből heggedülni tanítana. Str. Doamna Purgly Laiqsne-utca 52. 5386

Különféle.

ELVESZETT szombafon reggel a Str. Mircea Stanescu (Verbőczy-utca) sarkán egy barna bőr retikül 202 Lei kész pénzzel, egy arany nyakláncon logó antik arany függővel, egy tula logóval és egy finom zsebkendővel. Megtaláló szép jutalom ellenében adja le Kollmann Arminnál Str. Tribunal Axente (Damjanich-utca) 3—4. 12777

HASZNALT OLOM megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóban.

Munkásnők

magas fizetéssel felvételnek a

„Kötszővő-gyárban”

Str. Eminescu (Deák F.-u.) 8. 12465

MALMOK

szükségleteinek a fedezésére szállítunk azonnal raktárról:

Malomkövek

„Budai” és eredeti francia

Szitaselymek

eredeti „Dufour” minden számban

Bronzgazé :-:

No. 68, 74, 80, 85, 100

Malomszerszámok

Gépolajok, Hengerolajok

Gabonás szákak,

Bőrszíjak, Balataszíjak

Gummissíjak 5105

Műszaki gummi cikkek

„MINIMAX” készülékek

Kenő készülékek,

Manométerek, Gőzszelepek

Klingerit, Asbest

Tömítő anyagok

Eternit-fedőanyag stb., stb.

E. Sz. G. E.

Géposztálya

műszaki nagykereskedés

Sibiu (Nagyszében), Só-u. 22.

Cserépkályhák,

takarékthelyek tisztítását, valamint ujonnan való építését jutányos árért vállalja: Bulev. Regele Ferdinand (József főherceg-ut) 12. Házfelügyelő. 12464

Ertesítés.

Van szerencsém a n. é. közönséget tisztelettel értesíteni, hogy a Vadászkiert éttermében

minden időben elsőrendű meleg és hideg konyha. Válogatott hegyaljai tisztán kezelt fajborok. Temesvári Casinó-sőr.

Izletes zona-reggelik, pontos és figyelmes kiszolgálás. A zenét ma és minden este Zolli elsőrendű zenekara szolgáltatja. A n. é. közönség becses pártfogását kéri Szalpéter Fülöp és özv. Sebestyenné tulajdonos. 11771

Főlegyeknek mindennapi használatra.

Úraknak borotválkozás utánra ajánljuk a

HELACITOT

Izzadó fényes szíros arc, egyszeri lemosásra csodás szép lesz, mintha valami lehetet finomságu harmattal volna bevonva. (Mitésserek) atkák pár nap alatt elmúlnak. — Legártalmatlanabb arcoszépítő. — Készíti

Dr. Földes és Hehs Margiterna gyára Budapest, I. Bertalan-utca 26. Arad—Uj-Miclaoa. 18091

Ujabb nagy mennyiségű

új és használt 200-800 literes vashordók

aradi raktáramba érkeztek. 12575

Adler Hugó. Arad, Str. I. Bratianu (Weitzer János-u.) No. 1.

AZ IGAZI UTAT!

Hamburg 6. Postafiók 12391

Fr. H. Soltau, betegkezelő

gyógykezelés

gyógykezelés

gyógykezelés

gyógykezelés

gyógykezelés

gyógykezelés

gyógykezelés

gyógykezelés

gyógykezelés

gyógykezelés

gyógykezelés

gyógykezelés

gyógykezelés

gyógykezelés

gyógykezelés

gyógykezelés

gyógykezelés

gyógykezelés

gyógykezelés

gyógykezelés

gyógykezelés

gyógykezelés

gyógykezelés

gyógykezelés

gyógykezelés

gyógykezelés

gyógykezelés

gyógykezelés

gyógykezelés

gyógykezelés

gyógykezelés

gyógykezelés

gyógykezelés

gyógykezelés

gyógykezelés

gyógykezelés

Figyelem! Hasáb és aprított tűzifa jutányos árért kapható Erki Balázs

szarvas-mester tűzifa-telepén, Strada Doamna (Purgly Laiqsne-u.) 59—55. Elsőrendű szarvas-tűzifa! Pontos kiszolgálás

Nikkelazéseket, bádogos munkákat, ugyszintén vízvezeteket újat és javításokat legjutányosabban vállal

Kohn József, Arad,

Strada Consistoriul (Batthyány-utca) 32.